

A „gépesített” egyszeregy

Vida Miklóst, a szegedi Hámán Kató Általános Iskola tanítóját jegyzőkönyvi dicséretben részesítette a III. kerületi tanács az 1963/64-es tanévben végzett eredményes munkásságáért. Ezt a dicséretet rögzíti a kerületi tanács végrehajtó bizottságának 96—4/1964. számú határozata is. Egy egész esztendőre szóló eredményes tanítói munkásságot dicséri a jegyzőkönyv, s időközben a Művelődésügyi Minisztérium is felfigyelt a fiatal tanító munkájára. Mit tett Vida Miklós, hogy ennyire szárnyára kapta a hírt? A szocialista tanítási módszert fejlesztette tovább egy általa konstruált kis szerkezettel, amely könnyebbé és gyorsabbá teszi az alsótagozatosok számára a négy szám-tani alpművelet, az összeadás, a kivonás, a szorzás és az osztás elsajátítását.

Elmes megoldással

Vida Miklóst már képzős korában is foglalkoztatta a gondolat, hogy miképpen lehetne egy elmes megoldással megszüntetni, hogy a tanítónak ne kelljen mindig felírni a táblára egy-egy művelet levezetését, majd azt letörölve, újabb példával bizonyítani a matematikai alapiszakságot.

A Hajdú-Bihar megyéből Szegedre került fiatal tanító itt találta fel az ő munkáját is megkönnyítő szemléltető eszközt, amely kiválóan bevált a gyakorlatban. Egy rögzített és egy forgatható, egymással szembenéző korongot úgy képzett ki, hogy rajtuk a 10-es számrendszerből tetszése szerint bármely számot „elővarázsolhat”. A kis redőnynyílások a többjegyű számokkal való műveletet is lehetővé teszik. Egy külön kis ablakocskáról pedig leolvashatják a tanulók, hogy a tanító bácsi milyen alpműveletet mutat be nekik, összeadást-e vagy kivonást, szorzást vagy osztást.

Nem kell kréta

A hátsó padokból is jól látható és figyelemmel kísérelhető elektrotechnika segítségével levezetése a kis szerkezet segítségével feleslegesen teszi, hogy a tanító krétát vegyen a kezébe. A szemléltető eszköz segítségével pergővé válik a számtanóra és sok idő jut a gyakorlásra.

— A fenéket! De nem bírom, hogy olyan rémes hamisan énekelnek!

Sándor ugyanis érzékeny költői lélek volt, s mint ilyen, rajongója az operáknak.

— Valami zajtalanabb, harmonikusabb helyet keressék!... — szölt, s azzal kivonult a Széchenyi térre, ahol éppen javában harsogta a katonabanda ténzenéje a Carmen nyitányát. Leült a nagydob mögé, elővette írófülőjét, és a dobok dübörgésének „csöndjében” ceruzával fejezte be pompás riportját.

Nem mondom, magam is legszívesebben utána mentem volna, hiszen ilyen pokoli szerenáddal mellett rendes munkáról szó sem lehetett. Mert akkor ugyanis egy újabb szörnyű szólammal, addig nem alkalmazott hanghatással gazdagodott az üvöltő dervisek kántátája. Odaát úgy érezték, hogy hiába no, mégse teljes fültrepezítő hangeregetes öröme szünet nélkül. Hát legalább egy dob lenne! Eleinte az asztalt verték karddal, puskatussal, de aztán csakhamar rájöttek, hogy sokkal hangulatosabban szól a deszkafal. Nosza, olyan fergeteges marsot vertek ki rajta, hogy csak úgy zengett belé az egész sugárút.

De akkor már Jolánka is átvakodott a szomszéd cukrászdába, hogy ott várja meg az égenként elvonulását. Egyedül maradtam hát az öreg „felelős”-sel, Frank Józsi bátyámmal, aki semmitől se háborgatva zavartalanul vagdalta át a híreket a fővárosi és vidéki lapokból. Nyugodtan tehettem, szegény drága jó bölcs Szuzsi — ahogy Juhász Gyula nevezte — olyan süket volt, akár az úrbéli csönd. De az ember ajkáról csodálatos módon minden szót leolvastott. Odaálltam elébe.

— Azt hiszem, nekünk is jó lenne már bejárni. Ebben a zajban úgysem lehet dolgozni. — Csak türelem, kérem! Azt hiszem, valahol katonák másíroznak az utcán. Egyszer majd csak elvonulnak!

Legyintett egyet, mélyet szippantott öröklő égő cigarettájából, és tovább dolgozott.

A kis szerkezeten a különböző mértékegységeket is szemléltetően tudja bemutatni Vida Miklós. Találalmánya elkészítésében közreműködött egy nyugdíjas ezermester, Ladányi Ferenc, aki a koronghoz elkészítette a precíz és könnyen kezelhető redőnyöket.

A fiatal tanító most azon fáradozik, hogy tovább korszerűsítse találmányát. Azt szeretné, hogy ne csak a szám-tani alpműveletek levezetése, a 10-es számrendszerrel való „brillirozás” legyen csak tulajdonsága a kis szerkezetnek, hanem a kész számtani eredményeket is bemutassa. Ez is megoldható az elektrotechnika segítségével. Most olyan társat keres, aki segítene ennek kidolgozásában.

Tömegesen állítsák elő

A kis szemléltető eszköz jelenlegi formájában is jól használható az alsótagozatosok számtantanításában. A Művelődésügyi Minisztérium ezért is kötött szerződést Vida Miklóssal, hogy találmányát közzé tegye szaklapban, illetve, hogy a kis szerkezetet tömegesen állítsák elő más iskolák számára is. Egyelőre 800 forint jutalmat küldött a Művelődésügyi Minisztérium Vida Miklósnak, aki nagyon elcsodálkozott ezen, hiszen, mint mondotta: — Én csak a saját munkámat akartam megkönnyíteni, s azt szerettem volna, ha tanítványaim élményszerűen sajátítják el a számtani alpműveleteket. Örülök, hogy a kis szemléltető eszköz megnyerte a felsőbb hatóságok tetszését, és érdemesnek tartják arra, hogy más iskolákban is hasznosítsák.

L. F.

Veszedelemes pocokinvázió az őszi gabonákban

Dr. Sándor Ferenc, a Földművelésügyi Minisztérium Országos Növényvédelmi Szolgálatának osztályvezetője tájékoztatásul elmondotta, hogy több vidéken a pocokfertőzés már a jövő évi gabonatermést veszélyezteti: kisebb-nagyobb foltokban máris kopaszra rágta a kikelt vetéseket. Félt, hogy a milliószámra szétrajzó pocok a jövő tavaszon az ideinél nagyobb területeken okoz érzékeny károkat.

Az Országos Növényvédelmi Szolgálat összefogott, szervezett védekezésre szólítja fel a termelőüzemeket az egész országban, továbbá a vízpartok, vasúti töltések, útmenti gyepterületek gazbontermést veszélyeztetik: kisebb-nagyobb foltokban máris kopaszra rágta a kikelt vetéseket. Félt, hogy a milliószámra szétrajzó pocok a jövő tavaszon az ideinél nagyobb területeken okoz érzékeny károkat.

Váratlanul azonban kopogtak az ajtón.

— Tessék! — kiáltottam. Nagy szerényen, udvarias hajlongások közt két, szeszől ragyogó képű főhadnagy támolgott be a terembe.

— Ezer bocsánatot kérünk a zavarásért — motyogta az egyik kigombolt nyakú —, már tud... tudniillik, hogy ide merészkedtünk, de elfogyott a gyufánk odaát. Ha lennének szívesek az urak egy pár cédulát kiszigíteni!...

— De nem jöttünk ám üres kézzel — állt elő a másik —, egy kis jófajta mérget is hoztunk kostolába az uraknak, kedves szomszédainknak.

S azzal már kínálta is a literes flaskát. És mialatt — tömörkedt unszolás után — a csorba szerkesztőségi pohár végre körbejárt, az üvöltők kara odaát továbbra is változatlan erővel fújta, „tinta-mukil” fölmagasztalására serkentő hangulatos balladát.

A tiszték végül sűrű bokacsapkodás, sarkantyúpengés és forró kézrázások után távoztak, de alig tették be az ajtót, már a folyosón teli tudóval rázendítettek ők is a „Tinta-Muki”-ra. Attól kezdve apró szívességekért gyakran bejártak, és szemben mindig rendkívül nyájasak, barátságosak voltak. De azért minden reggel ott találtunk a szerkesztőség ajtaján egy-két cédulát, vagy krétaírást, amely mosdatlan szavakkal, fenyegető hangon adta tudunkra, hogy milyen sorsot szánunk nekünk „nyájas” szomszédaink.

Ilyen körülmények közt aztán érthető volt, hogy a magunkfajtanak nemigen volt tanácsos éjszaka egyedül hazajárni. Engem is, mint éjszakai nyomdai szerkesztőt, állandó kísérettel láttak el. Egy tagbaszakadt, ősbécsavartott, csupa izom nyomdai gépmunkás kíséretet hoztunk napokon át éjszaka hazafelé, kezében egy, a gépeknél használt jókora vasdoronggal. A világ legszelidebb, legjámborabb embere volt János, az én kedves éjszakai cimborám, akivel a hosszabb bandukolásokban őszinte meleg barátságot kötöttem. Csak mikor a lapot beszűntették, tud-

A kétmillió forintos bolt

Milyen a jó kereskedő? * A szocialista brigád és a nagykereskedelelem A nagy forgalom titka

— Ha meg kellene mintáznom az igazi szocialista kereskedőt, akkor én mintaképül Józsa Jánost választanám — magyarázta a boltból kijövet egy fiatal asszonyka társnőjének. — Ez a boltvezető mindig ott van, ahol éppen szükség van rá. Ha nem találom valamit, jön és felvilágosít, merre van az áru, sőt sokszor tippetet is ad, mi legyen otthon a vásároló.

— Az egyik legjobb boltvezetőnk a Széchenyi téri 8-as áruháza vezetője, Józsa János — mondják a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat vezetői is. — Jó a kapcsolata a vásárlókkal is, a nagykereskedelemmel is. Egyetlen „panaszunk” van rá, túl sokat dolgozik. Cipel, rakodik, és bizony sokszor három ember helyett is dolgozik.

★

Ebből a két véleményből, a vásárlóéból és a felettesekéből már ki lehet alakítani bizonyos képet Józsa Jánosról, az emberről, de a Széchenyi téri 8-as számú önkiszolgáló boltról is. Mert ha a vezetőt dicsérik, a boltból, az áruválasztékkal, s az ott dolgozókkal is elégedettek. S valóban így is van. Az üzletben jelenleg 26 ember dolgozik két műszakban, reggel 6-tól este 9 óráig. A vásárlók irányítása mellett nagy gondot fordítanak az áru megfelelő elhelyezésére, a bolt összképének állandó javítására.

— Tessék megköszölni ezt az újfajta konzerv dzsemmet — jár végig az üzletben, kezében egy nyitott konzervdobozzal Honti Ferencné, a bolt egyik dolgozója. A vásárlók örömmel veszik a kóstolót, s utána többen vásárolnak is az újdonságból. Hontiné egyébként az üzlet rendjének és „hangulatának” az őre is. Ő vigyáz arra, hogy az áruk ízlésesen legyenek elhelyezve, és soha ne fogjon ki a pultokról egyetlen árucikk sem. Ott van akkor is, ha segíteni kell a vásárlóknak, mert nem tud dönteni, melyik konzervet válassza. Elmagyarázza, hogy melyik konzervben milyen ízű áru található, és ajánlja a legújabbakat. A 8-as számú áruháza egyébként egyik igen jó tulajdonsága, hogy gyakran rendez árubemutatót az új, eddig még ismeretlen külföldi vagy hazai gyártmányú konzervekből, készleteikből.

★

— Tessék mondani, van mibe tenni a paprikát? — kérdezi a zöldséges reszort vezetője, Takács István. S a vásárló, aki először kereste fel a boltot, meglepve, de örömmel veszi tudomásul, hogy itt gondolkodik a vevőre. Nemcsak lemérik és odalökik az árut, vagy utólag küldik a pénztárhoz, fizessen, vegyen zacskót is, hanem eleve csomagolva adják ki az árut, ha szükséges. Ugyanez a gondoskodás jellemző a pénztárosokra, Tóth Sándornéra és Vastag Györgynére. Ha a reszortosok valamiről elfeledkeznek, ők csomagolják be az árut, hogy ne kelljen a vásárlónak csomagolás nélkül végigvinni az utcán.

Most már talán meg sem lepődik az olvasó, hogy a Széchenyi téri 8-as számú önkiszolgáló áruháza a múlt hónapban új rekord született. Az eddigi 1 millió 600—1 millió 700 ezer forintos rendkívüli nagy forgalmat is túlszárnyalva, 2 millió forint értékű árut adtak el.

— Pedig hat dolgozónk hiányzott is — mondja Józsa János. Dehát nálunk szocialista brigád dolgozik, s az emberek szívüket, lelküket adják a munkába. Ha baj van, ha valaki hiányzik, még jobban összefog a kis kollek-

tíva. Így érték el ezt az igen szép eredményt. De meg kell emlékeznünk a nagykereskedelmi vállalatokról is, amelyek igen sokat tettek a bolt forgalmának fellendítésében. Hetenként összefövünk velük személyesen is, megnézzük a raktárban, milyen áruválaszték található és rendelünk, hogy minél több újdonsággal kedveskedhessünk vevőinknek. A jó kapcsolatra példa: gyakran előfordul, hogy felhív a FÜSZERT Csongrád megyei vezetője, s mondja, ilyen és ilyen újdonság érkezett, kell-e a boltnak, s ha igen, azonnal szállítanak.

★

A bölcsödéből jöttünk Józsa kaptárs, legyen szíves a megrendelt árut kiadni — és Józsa János megy, segít felrakodni, mert a boltból nemcsak a lakosságot szolgálják ki, hanem többek között őt bölcsödének is szállítanak.

A 8-as áruháza hosszú évek óta kialakult stabil vásárlóközönsége van. Számuk egyre nő, s ez érthető is, hiszen aki egyszer is felkeresi az áruval bőségesen ellátott, szépen rendbentartott üzletet, szívesen visszatér ide máskor is.

H. M.

Percz János ötvösművész kiállítás

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján nyílt meg a Móra Ferenc Múzeum kupolatermében, és e hónap végéig látható Percz János ötvösművész kiállítása.

A Budapestben élő művész még a fiatalabb nemzedékhez tartozik, de művészetének máris nemzetközileg elismert mestere.

Napjaink lakáskultúrájának forradalmi változása az otthon művészetének változását is magával hozta. A lakás kisebb ugyan, de intimebbé vált. Nem bírja el már méreteinél, de korunk emberének igazságszereténél fogva sem a stílusbűtököket, a nagyméretű, öncélú, esetleges faliképeket, mindazokat a tárgyakat, amelyeknek nincs hasznuk, nincs személyhez szóló mondanivalójuk. A kerámia, kis-

Betegségi bizosítási megállapodást köthetnek a tszcs-k tagjai

Az Egészségügyi Minisztérium részletesen szabályozta, hogy milyen feltételek között részesülhetnek ingyenes betegellátásban az alacsonyabb fokú mezőgazdasági társulások — termelőszövetkezeti csoportok, szőlő- és gyümölcs-termelő szakszövetkezetek, szakszervezetek és hivatalkák — tagjai. Az intézkedés szerint a csoporttagok akár kollektíven, akár egyenként, betegségi biztosítási megállapodást köthetnek a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának illetékes szerveivel. Ebben az esetben ugyanolyan szolgáltatásokban részesülnek, mint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjai és ezek családtagjai. Jogosultak tehát gyógykezelésre, gyógyszerre, gyógyászati segédeszközre, kórházi ápolásra, továbbá — az előírt feltételek alapján — anyasági segélyre és a mentőszállítás igénybevételére. A betegségi biztosítás nem terjed ki fogpótlásra (műfog, műfogor, fogkorona, foghíd), ambuláns fürdőkezelésre, valamint a szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos szállítási és útiköltségek megtérítésére.

Az igényjogosultság igazolására a mezőgazdasági termelőcsoport által kiállított beteglap, egyéniileg biztosítottaknál a SZOT Társadalombiztosítási Igazgatóságai, illetőleg kirendeltségei által kiállított biztosítási igazolvány szolgál. (MTI)

plasztika, rajz, metszet viszont már méreteinél fogva is mind kedvezőbb lakótársasá kezd válni.

Percz János kiállított plasztikáinak elsősorban iparművészeti funkciójuk és szépségük van. Egyéniségét nem feltétlenül mértékelték. Bátran merít — mint napjaink iparművészete szerinte a világon — az archaikus és primitív művészet lényegéből, de ugyanakkor páratlan gyakorlatlanságából is. Mindezek egyúttal korunk művészetének is nagy követelményei. A forma és funkció szükségzerű kötöttségeit Percz János is tiszteletben tartja, ezeken belül azonban erővel és eleganciával fejezi ki magát.

Kiállításán vannak azonban olyan alkotások is, amelyek korunk közösségi eszményeit tükrözik. Közülük különösen Dózsa György vasból kovácsolt, lenyűgöző hatású feje ragadtott meg bennünket. Nagyszerű stílusával egyformán idézi az archaikus parasztművészetet, de korunk új monumentalitását is. Mintha Juhász Gyula Dózsa-verseinek illusztrációja és sumamázata lenne.

Az idén volt Dózsa halálának 450. évfordulója, fejének az alsóvárosi anyaföldben való eltemetése. Elfelejtettük itt Szegeden megünnepelni, a városnak még most sincs Dózsa emlékműve. Úgy érezzük, hogy Percz János Dózsa-fejének, ennek a ritka ihlettségű tetemrehívásnak, kellően, felnagyítva, ott az alsóvárosi öskertben, a gótikus falak árnyékában volna a legméltóbb helye.

Bálint Sándor.

A Szegedi Konzervgyár

kőműves szakmunkásokat

keres felvételeire (lehet nyugdíjas is), azonnali beépítéssel. Fizetés meggyőzés szerint. Feltekinthető a gyár munkáügyi osztályán. Szeged, Rókusi If. 6. Reggel fél 8 óráig du. 16 óráig. x32798